Ч. 39 (474). Неділя, дня 23. вересня 1928. Рік X.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

ТАРИФА ОГОЛОШЕНЬ: за текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошеннє 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ПРОЦЕСОВА НЕДУГА.

Тяжка процесова недуга виснажує наше село — руйнує його і матеріяльно і морально. Процесова горячка змоглася, сталася хронічною. Кождий день приганяє сотками наших селян до міст і місточок — на судові „терміни“. Звичайна дрібниця вистарчить, щоб між свояками чи сусідами повстав процес чи за „образу гонору“, чи за межу, чи за курку... Суддя окруж. суду п. Р. Дмоховський в ч. 36. „Укр. Гол.“ подав жмуток таких процесових справ, які радше подобають на жарт, як на правду. Та на жаль — це гірка дійсність.

І от ізза дрібниць вже від сходу сонця сидять наші люди перед судовою брамою, вичікуючи „терміну“ або товпляться при дверах канцелярій чужинців-„адвокатів“, справлені до них звичайно наганячами-жидками. А отворяться брами судового будинку, то наші люди гурмою заповняють коритарі і тут, очікуючи аж їх „покличуть“, доповняють свої сільські сварки. Поміж ними вганяються адвокати, перешіптуються зі своїми клієнтами і зникають в судових канцеляріях.

Це щоденний образок кождого судового будинку в Сх. Галичині. Так шаліє у нас процесова горячка. Статистика виказує, що в самім лишень судовім повіті перемиськім (без міста Перемишля!) було в минулім році 3.700 розправ за „образу гонору“ — і то більшість таких, як он-тамта, де сусідка назвала свою посестру — „кардиналом“, а ця тамту — „фортепяном“. І з такої сварки є звичайно два процеси — одна другу скаржить за „образу гонору“. А як це матеріяльно руйнує наших людий, то це унагляднимо собі, коли бодай приблизно обчислимо кошти тих процесів. Отже числячи стемплі, адвокатські кошти і страту часу лишень на 40 зл. кождого „гонорового“ процесу, то наші селяни перемиського повіту заплатили около 150 000 зл. за самі „образи гонору“. А кілько таких процесів в цілій Галичині, на Волині і тд? Кошти їх величезні.

Статистику весільних процесів в перемиськім судовім повіті подав п. суддя Дмоховський. Убито на смерть 11 осіб, тяжко ранено 296 осіб, легко ранено 560 осіб. З того вийшло 278 розправ коштом що найменше 60 000 зл.

Цивільних процесів, і то за дрібниці, ще більше. Найзвичайнійщим є процес за „межу“. Заїхав сусід орати, коні скривили в бік і переорав межу. Сусід замісць полагодитись тихо з сусідом, віддає справу судови. Тягнеться процес рік і більше і оба програють. Земля, яка вартувала 3—5 зл. коштує обох сусідів разом 500 зл. Адвокати-чужинці сховали їх у свій карман. Таких і подібних процесів десятки тисячів в нашім краю.

Темнота, завзятість наших селян, а також несовісність адвокатів-чужинців є головною причиною таких процесів. Бо й дійсно, чи можна такого „адвоката“ назвати совісним, коли він, як це писав п. Дмоховський, щоб заробити кільканайцять зл., дораджує якійсь Касці внести до суду позов о відшкодовання за те, що через три тижні давала цицки ссати дитині своєї сусідки? Совісний адвокат витолкувавби такій клієнтці, що вона на сміх виставляється. І це зробить кождий український адвокат. Але чужинець-адвокат? Він користає з темноти селянки, нагинає параґраф і вносить позов о відшкодовання, щоб заробити...

Цим треба і пояснити, що наші селяни правильно обминають українські адвокатські канцелярії, бо там їм адвокат не може дораджувати таких процесів. Наш адвокат не хоче такої справи приняти, бо на це йому совість не дозволяє. Тоді наш селянин шукає чужих богів і находить їх...

З тою процесовою горячкою треба нам боротись так само, як і з коршмою. Треба освідомляти наших селян, як вони руйнуються через такі процеси за дрібниці. Тому повинні наші селяни бодай дрібніщі справи віддавати „мировим судам“, т. є. суддям, вибраним обома спірними сторонами. Під певними умовами вироки таких „мирових судів“ мають таку силу, як державних судів. Про ті мирові суди ми помістимо окрему статтю.

Від наших сільських установ: Читалень, Соколів, Лугів і тд. повинен вийти клич до боротьби з процесовою недугою. Статути всіх тих наших товариств мають окремі параґрафи, які накладають на членів обовязок всі спори полагоджувати через „мирові суди“. Правда, ці постанови статута відносяться до спорів у внутрі даного товариства, але відповідним поученнєм можна зобовязати членів, щоби вони всі спори приватні (карні і цивільні) віддавали мировим судам, утвореним при помочі виділу даного товариства.

Зрештою в тій справі повинні самі селяни, наша сільська інтеліґенція, що докладно знає селянське життя, а також наші правники-судді забрати голос і своїми цінними порадами допомогти благородній акції — боротьбі з процесовою недугою села.

Мусимо всі Українці усвідомити собі, що процесова недуга, побіч алькоголю і тютюну, найбільше руйнує матеріяльно наше село. Бо коли наш нарід під Польщею на горячі трунки і тютюн видає около 800 міліонів зл. річно — то на процеси (за дрібниці!) видається що найменче таку саму суму. Отже видаємо разом около півтора міліярда зл. річно на речі зовсім непотрібні і шкідливі!

І ті гроші ідуть до чужих кишень. От представмо собі, що то булоб і як наші противники крутилисьби, якби ми доконали цего, що третину цеї великанської суми задержалиби собі. І наші противники з нами інакше тоді говорилиб і ми самі сталиб богатшими. Чи це неможливе?

ЧИМ Є ШКОЛА для народа.

(від вашого кореспондента в Празі).

Під повищим приблизно заголовком у многих чехословацьких часописах ріжного політичного зафарблення появились статті, в яких чехословацьке громадянство подає уваги, якою є та мусить бути для їхнього народу школа і особливо народня школа.

Для нас, Українців, народу поневоленого, позбавленого права будувати на своїй землі таку школу, якаб виховувала вповні здорове тілом і духом молоде покоління нашого народу, — може не зайвим буде знати, як дивляться тепер на свою народню школу чехословаки, які вже мають за собою десять років самостійного державного життя.

Ось зібрані думки з їхньої преси перед початком цього шкільного року.

„Наша школа — кажуть вони — у дітей громадян нашої держави будує основи виховання для життя практичного.

„Вона (школа) учить їх читати, писати, рахувати, креслити; ушляхотнює душі дітей морально та послухом; наказує дітям нашим любити свого ближнього яко самого себе.

„Вона вчить наших дітей любити свою батьківщину, предків своїх і свій нарід; укладає їм у дусі християнської моралі — шанувати та поважати своїх родичів — кревних і всіх людей доброї волі; забороняє їм шкодити кому будь тілесно і душевно; забороняє їм красти чуже добро.

„Школа наша вчить дітей пізнавати світ, чужі держави і народи; в години навчання рідної історії вводить дітей в глибину минувшини і слави народу свого й т. п.

„В предметах народньої школи нашої немає жадного, котрийби був зайвим для душевного й практичного виховання для життя і його потреб, про який можна булоб сказати, що він є непотрібний або й зовсім шкідливий.

„Такий погляд на народню школу маємо всі ми, бо знаємо, що вона є першою брамою, через яку входиться до життя громадського, національного, державного, соціяльно і політичного. Початки того всього, чого вимагає життєва практика, дістає дитина в народній школі. Се єсть насіння покладене до розпанаханого вихованням ґрунту душовного дитини, де насіння те незабаром має поключитись і вирости в добрі, здорові плоди.

„Народня школа у всіх державах є одночасово і школою національною, себ-то: такою, котра забезпечує національну молодь від винародовлення другим народом, що має сильну жадобу розширювання — народом-завойовником. Вона захоронює нас від національного і державного сорому — від анальфабетів (неграмотних).

„Народня школа не виховує клясової ненависти; натомість виховує вона терпимість, зрівнює і маєткові і инші ріжниці, бо до неї ходять діти всіх громадян та перед лицем учителя всі діти є рівні“.

А. Писарський.

На поміч студенству!

Наше громадянство, занятє передовсім народним і середним шкільництвом себто „Рідною Школою“, замало уваги звертає на ту нашу молодіж, яка учащає до високих (академічних) шкіл. Шкільний рік в високих школах розпічнеться вже в жовтні і тому наше громадянство повинно памятати, що його помочі вичікує також студенство високих шкіл

Доля тих наших студентів, за виїмком невеличкого числа, дуже тяжка. Це в подавляючій більшости сини убогих селян, міщан і дрібної інтеліґенції, які проживають в дуже тяжких обставинах ізза високих оплат за науку і високих коштів удержання в великих університетських містах. Отже приходиться цим студентам працювати в холоді, без помочи. Нічо дивного, що ця молодь заробляючи на сухий кусок хліба, щоб з дня на день пережити — відриває себе від науки і нищить своє здоровля не маючи відповідного харчу і приміщення!

Академічна молодіж державних народів — от хочби і академічна польська молодіж, має поміч від держави. А саме держава допомагає грошево студентським харчівням, наділяє студентів стипендіями і тд. Наша молодь таких підмог не має, вона о власних силах перебивається серед злиднів, здобуваючи знання, яке має віддати колись на услуги свого народу.

Справою допомоги нашій академічній молоді займається „Товариство Прихильників Освіти“, яке прислало нам отсе письмо до оповіщення:

„Станиславівське і волинське воєвідство відмовило нам дозволу на переведення прилюдної збірки у вересні „Місяця Студента“ на допомоговий фонд студенству. Тому збірка, до якої закликало наше Товариство Шановне Громадянство та студенство, мусить бути обмежена до львівського і тернопільського воєвідства. Але через відмову дозволу на переведення збірки у станиславівському і волинському воєвідстві, не сміє потерпіти наше студенство, бо воно доконче потребує негайної помочі від громадянства. Тому Виділ Товариства Прихильників Освіти у Львові звертається до нашого громадянства в краю і на еміґрації з проханням присилати свої жертви і ласкаві датки на допомоговий фонд українського студенства на конто Товариства Прихильників Освіти в Земельнім Банку Гіпотечнім, Львів, Підвале 7, на конто ч. 153735 в П.К.О. Варшава, або на адресу Товариства, Львів, Супінського 21. Наше громадянство мусить доказати, що воно розуміє вагу допомоги для студенства та що своїми жертвами воно дасть потрібні для цього фонди. — На цьому місці Товариство Прихильників Освіти у Львові отвирає виказ зложених жертв на Допомоговий Фонд Студенству: сен. Володимир Децикевич зложив 50 зл. (пятьдесять). Складаючи жертводавцеви щиру подяку, прохається складати дальші датки на „Допомоговий Фонд Студенству“.

Супроти того, що станиславівське і волинське воєвідство відмовило дозволу на збірку для українського студенства, нашим обовязком дати на це гідну відповідь в формі обильних датків для українського студенства.

Кресові лицарі.

Заселені українським народом землі, звані Поляками „кресами“ є тереном на якім жирують всякі „патріоцікі“, що мають завдання насаджувати на кресах польську „культуру“. Багато їх, обсіли вони наші села а всі вони випосажені не аби-якою владою — навіть мають право податки підвисшати або обнижати. Стогне під їх владою наше село — тай ратунку не бачить.

Польська державна влада хвалиться, що по перевороті Пілсудського, польські „ради народові“ стратили владу, яка перейшла ніби то до рук державних урядів. Та так воно не є. Що правда, „ради народові“ вже не виступають явно, але за те шаліють он-ті „культуртреґери“ що розсілись по наших селах.

Є вони в селі всемогучими можновладцями, маючи плечі всюди, а до диспозиції поліцію. Боїться їх наше село, бо є супроти них безборонне. Лиш деякі ведуть з цими галапасами просто геройську боротьбу. До таких сіл належить село Скорики в збаражськім повіті.

Ще в р. 1922 прийшов сюди управитель школи Ян Подґурський і відразу став короликом в селі або як сам себе називав „богом“ в селі. Назначував комісарів, сам збирав податки. Аж коли владу переняла нова рада громадська зі свідомим війтом Осипом Пашуком, зачала переглядати рахунки і знайшла цікаві речі. Подґурські збираючи податки, стягав від людий неслушно кошти екзекуційні. Лишень в останнім році зібрав він 415 зл. і не вписав до книг. Побрав також з уряду податкового 214 зл. як зворот додатків і почислив собі цю квоту як пенсію. Громада внесла скаргу до суду, а Подґурські оправдувався, що ці гроші виплатив на будову „дому польскеґо“ в Скориках. Та ба! В слідстві виявилось, що Подґурські побрав 30 зол. податку більше від господаря Миколи Слободянина. Коли суддя запитав П., чому так він зробив, цей відповів, що побрав більше тому, бо цей господар має з чого заплатити, а за те він знижив другому господареви! От яка влада! Навіть премієр не має такої, щоб одним підвисшати, а другим знижати податок. Та не конець на тім. Цей „директор школи“ побрав від комісаря в р. 1927 на шкільні видатки 2266 зл. замісць прелімінованих 1240 зл.

А як учить, себто ширить польську „культуру“? Про це свідчать процеси з громадянами. Вислідом було, що Подґурські дістав раз два дні тюрми, а раз місяць тюрми за це, що тяжко побив українські діти. Тепер ведеться карне доходження за розбиття голови одному хлопчикови.

Надармо громада просила вищі власти о перенесення цего панка до якогось польського села, надаремно поклилувалась на надужиття і судові вироки. Подґурскі є кресовим лицарем патріотніком і через те він має спеціяльні прівілеї. Він не то лишаєсь на своїй посаді, але „Слово польське“ славить його як мученика за польську культуру. А сам обіцяв своїм опікунам златинізувати всіх греко-католиків. Але вийшло таке, що всі латинники, які були в селі перейшли на гр.-кат. обряд і боряться разом проти деморалізації „директора“.

Честь громаді Скорикам і єї війтови Осипови Пашукови, що сміло виступили проти цего кресового лицаря.

Як воно було...?

В „Укр. Гол.“ ч. 30. помістили ми допись зі Щавниці, в якій представлено, як гр. кат. парох зі Шляхтової по нараді з латинським священиком відмовив похорону помершому в Щавниці православному Українцеви, землевласникови Доборанському, а латинський парох відмовив йому місця на кладовищі між християнами - католиками, зажадавши від сімї помершого зобовязання на письмі, що тлінні останки перевезе пізніще на Волинь. В тій справі дістаємо отсе письмо яке представляє, як-то у нас бувало з протестантами Німцями:

„...Ще за часів цісаря Йосифа II. поселились в Камінеччині і Радехівщині німецькі кольоністи-протестанти. В одних громадах, як пр. в Буську поселилися Німці численнійше і нині в г. зв. „німецькій стороні“ є їх понад 1000 душ, в Сапіжанці майже ціле село німецьке, в Юзефові також, де мешкає протестанський пастор, а по инших громадах поселились Німці-протестанти в меншім числі, поодинокими родинами. Віддалення з Буська до протестанського пароха в Юзефові виносить 7 км. і давніще не було мурованої дороги. З весною і пізною осеню тяжко було через болота дістатись до Юзефова. Тому гр. кат. парохи в цілім повіті мали поручення діти протестантів, замешкалих в їхніх парохіях, хрестити в обряді гр. кат. без св. миропомазання, вписувати у свої метрики, а відписи з метрик відсилати до протестанського пароха в Юзефові. Похорони відправляли латинські парохи. І так латинський парох з Буська кс. Соколовський через 50 літ свого душпастирства, а по його смерти кс Кисілевський через 18 літ на просьбу пастора в Юзефові хоронили всіх померших протестантів в Буську. Нікого це не гіршило, ні соблазняло. По смерти обох висше згаданих парохів прийшов до Буська кс. Кернік з Радехова. Вкоротці умерла мати кольоніста, віцебурмістра Івана Райхардта. Єї син іде до кс. Керніка з просьбою, щоби похоронив йому матір. Кс. Кернік відповів йому: „Ja heretyków nie chowam“. Бурмістр Василь Ваньо і Іван Райхардт приїхали до мене з просьбою щоби я похоронив на другий день тіло. Я визначив похорон в неділю пополудні. В неділю чекаю я від год. 1 — 4 на Райхардта і не дочекався. Відправив я вечірню, перевів катехізацію з молодіжю і пішов до читальні, не знаючи, що сталося з похороном. В понеділок рано приїхав до мене Райгардт, просив вибачення і заявив мені, що коли кс. Кернік довідався, що я маю похоронити помершу, сказав: „Ma ten Moskal pochować, to ja pochowam“. І поховав. — о. Кирило Левицький, гр. кат. парох-емерит.

ЗБІЖЕ І ПАШУ

дорібок Вашої цілорічної праці, обезпечуйте від огню тільки в своїм Товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Інформацій уділюють місцеві аґенції

Дописи.

Семушова, пов. Сянік. (Відповідь на допись в „Громадськім Голосі“ з дня 4.8. 1928 ч. 53 п. з. „Гей, Лемки, озовіться“). Відозвуться Лемки, але в імя правди і Лемки скажуть правду. Дописувач „Лемко“ пише в своїй дописи, що від 4-х літ є в Сяніцькім повіті ундівський підлизайко адв. Др. Блавацький, селянський син, а дише ненавистю до селян і робітників. Ми селяне заявляємо, що се неправда, бо в Сяноці нема другого такого прихильника селянської справи, як Др. Блавацький. Се знаємо з його дотеперішної діяльности. Неправду каже дописувач, що Др. Блавацький окружився штабом зпід стягу УХО, платними наганячами, (Подубинський), ворогами робітничих орґанізацій (Давида), хлібоїдами (Новіцкий) і при їх помочи загорнув всі орґанізації в повіті, як просвітні так економічні і своїм неробством довів їх до застою і упадку. Ми селяни запитуємося дописувача, чи він знає, що перед 5 літами не було в сяніцькім повіті ані одної орґанізації так просвітної як і економічної? Доперва з приїздом Дра Блавацького до Сянока зачав відживати в нашім повіті рух орґанізаційний, як просвітний так і економічний, от хочби у нас в Семушовій за почином Дра Блавацького засновано читальню „Просвіти“, кооперативу „Народний Дім“, взірцево ведену, та пожарниче Товариство „Луг“. Тільки оден „Луг“ не проявляє належитої діяльности, а як чуємо, те саме діеся і з иншими Лугами в повіті з виїмком Лугу на Дубрівці руській, а діється не з причини Дра Блавацького, але з причини неробства голови „Лугу“ в Сяноці Дра Ваньчицького. Дальше плаче дописувач над гарбарнею, котру ведено при Лемківськім Союзі в Сяноці. Що до гарбарні, то її було конче потрібно в наших сторонах і в порозумінню з нами селянами та істнуючими в тім часі кооперативами, гарбарню сю отворено. З початком розвивалася вона дуже добре, але коли се побачили такі киринники, як дописувач, що Лемківський Союз може без їх помочи розвести діяльність на більшу скалю, давай розбивати на всі способи гарне діло і занапастили гарбарню. А були се одиниці, нам дуже добре знані, котрі ту руїну гарбарні і — як числили — також нашого Лемківського Союза, хотіли використати для себе. Отже зараз з початку приєднали собі гарбара, котрий потім, замісць працювати так, як з початку обіцював Дирекції Лемківського Союза, роботу в гарбарни занедбав і в коротці допровадив її до руїни. Дописувач подає, що з причини невмілого ведення гарбарні виказав Лемківський Союз недобір понад 5000 зл. На се ми, Лемки, відповідаємо, що страта Лемківського Союза була значно менча, як дописувач подає, а з другої сторони вже висше сказали ми, звідки взявся дефіцит гарбарні. Вини Дра Блавацького ми тут небачимо, бо він як селянський син, капіталу не мав і не має, тож в першій мірі мусів і нині мусить тяжко працювати, щоб заробити кусник хліба для себе і своєї родини а мимо того посвячує нам селянам і робітникам та нашим товариствам більше безкористної своєї праці, як дописувач і инші подібні йому наші „приятелі“. Вони хоч гроша на нас доробилися ладного, то проте знають нас селян і робітників тільки тоді і там, де на нашій кервавици можуть добре попастися. Знаємо ми також і се, що якраз навпаки поступає адвокат Блавацький, котрий від початку вкладав до Лемківського Союза гроша, кілько міг, а саме ділився тим своїм тяжко запрацьованим кусником хліба зі спровадженим до Сянока орґанізатором кооперативним п. Кульчицьким та до половини сего року у своїй канцелярії давав безплатне приміщення всім місцевим нашим Товариствам а то зі стратою для своєї канцелярії. Але, вертаючи до гарбарні, ми селяни запитуємо дописувача, чи єму відомо, що при Лемківськім Союзі була Надзірна Рада і Контрольна Комісія. Бо ми знаємо, що вона була, і що вона знала про гарбарню. Отже запитуємо дальше, чому Надзірна Рада і Контрольна Комісія суділи спокійно і байдужим оком дивилися на роботу в гарбарни, а як вже побачили близький конець, то тоді збудилися зі сну і зачали кричати: Блавацький зруйнував гарбарню! І дальше запитуємо: де ті повітові славні робітники, де та інтеліґенція в місті, котра повинна помагати собі взаїмно на народнім поли і давати примір, заохоту та пораду для нас селян в народній роботі? Тимчасом робиться щось иншого: коли на селі осудять чоловіка, то такого, що на се заслужив, а коли розходиться тільки про звичайні непорозуміння, то справу якось самі погодять так, щоби другі села з них не сміялися. Але видно так роблять тільки темні люди, котрі якось инакше оцінюють працю для себе. Вчена інтеліґенція, сей взір для темного села, инакше видно понимає народню роботу: замісць спільної праці на народнім поли, замісць помочі для одиниць, котрі хочуть працювати і підносити народні установи та підносити рівень культури і добробуту по селах — тільки сварка, сплетні, розправи в суді о гонор та такі дописи, як та, на котру відповідаємо. А з того ми селяни-Лемки бачимо, що дописувачеви не розходиться о добро народне, за котрим він в своїй дописи плаче, але, що він хоче тільки підорвати ту пошану, яку Др. Блавацький своєю працею здобув собі у нас. Хоче п. дописувач видно захопити верховодство в повіті в свої руки, ось мовляв: подивіться, як ревно працюю і обстоюю селянську справу! Тож знай дописувачу, що ми селяни судимо чоловіка по ідейній його праці, а не по дописах і чоловіка чесного та працьовитого не обкидаємо зараз болотом з причини якоїсь його похибки, бо милитися, се річ людська. За се осуджуємо рішучо явних киринників, яких ми до сего часу не бачили при праці на народній ниві, а тільки довідуємося, що вони є на світі з їх крикливих і брехливих дописів. Така робота веде тільки до руїни і таку роботу і таких робітників ми можемо і будемо рішучо осуджувати. Плаче дальше автор, що Др. Блавацький захопив в свої руки всі орґанізації, щоби заспокоїти жажду почести та не допустити трудячих мас до пізнання правди. Ми селяни заявляємо, що Др. Блавацький заслужив і заслугує на се, щоби головував і провадив переважну часть наших товариств. Під його проводом, розвиваються товариства, отже так Лемківський Союз і обєднані є Союзі кооперативи, як рівнож філія „Просвіти“, за котрої почином зачинають тепер множитися читальні по нашій Лемківщині. Ми знаємо також і се, що в инших товариствах, які є під проводом инших людей, мусить сей Др. Блавацький приложити своїх рук, коли ходить про се, щоби зробити щось для села, нр. заложення кружка „Рідної Школи“ в Завадці риманівській або орґанізація „Укр. Народного Дому“ в Сяноці. Тож не дивниця, що ми селяни на Загальних Зборах наших товариств віддаємо їх провід в руки Дра Блавацького як чоловіка, котрий на се заслугує. Плаче дописувач дальше, що ундівські головачі бачуть селян тільки при виборах. Це вже неправда, бо і Др. Блавацького і Подубинського, на котрого дописувач рівнож напав в негідний спосіб, пізнали ми на кілька літ до виборів. Ми гадаємо, що Подубинський хоч наш брат-селянин і сам більше освічений і сам як січовий стрілець давнійше зробив більше для визвольного руху і тепер закладаючи і люструючи читальні та Луги більше працює для нас селян і робітників, як дописувач. А коли за се філія „Просвіти“ в Сяноці приняла його на урядовця, то довіря для його особи уважаємо ми за цілком оправдане. Ми волимо на тім місци бачити Подубинського, ніж такого киринника, як дописувач. Про инші справи як пр. про господарку в Повітовім Комітеті Допомоги Жертвам повени в Сяноці покищо не згадуємо, бо в найблизшім часі мають відбутися Збори громадян в сій справі, на яких справу докладно вияснится. Знаючи одначе особи, котрі в Комітеті працюють та спосіб розділювання надісланих до Сянока допомог, ми певні, що і тут киринники і дописувач розчаруються. В кінци просимо і перестерігаємо рівночасно дописувача, щоби своїх клевет не підписував чесним іменем „лемка“. Ми бажаємо, щоби і на селах і в містах панувала між нами єдність і згода, а тимчасом пятнуємо з обуренням людей, котрі не мають з нами нічого спільного в життю щоденнім, надуживають тільки в своїх ганебних вчинках нашого імени. Рівночасно взиваємо Дра Блавацького як голову Просвіти і Лемківського Союза кооперативного в Сяноці, щоби такого Лемка потягнув до відвічальности: нехай такі киринники не здобувають слави чужими руками і чужою працею, а тільки нехай стають під проводом поборюваного через себе Дра Блавацького до праці на народній ниві. А ми від себе будемо всіми силами попирати його в праци на народній ниві, хоч як се дописувачеви і йому подібним не подобається. (Печатки Читальні „Просвіти“ і „Народного Дому“ в Семушовій). Підписи: *Черепаняк Михайло, Войнаровський Василь, Юдчишин Михайло, Старух Йосиф, Волянський Іван, Ем. Морозко.*

Дрогоїв, пов. Перемишль. Село наше відсвяткувало дня 12./VIII. 1928 р. „Сокільське свято“ з фестином. Свято помимо не дуже пригожої погоди випало надзвичайно гарно, при участи делеґата „Сокола-Батька“ п. А. Курдидика. Прегарно прибрана площа, дута орхестра з Радимна, веселий настрій і незвичайно богата програма свята у всіх присутних лишили ясні спогади. Дрогоївські „Сокілки“ і „Соколи“ виконали вправи так карно, легко і свобідно — що належиться їм справедливе признання. Також вежі, забави і гуляння були незвичайно вміло виведені. Величезну працю вложили орґанізатори у це, щоб свято випало як найкраще і на тому місци прилюдну подяку годиться зложити четарови Даньчишиному, що не жалів труду для вишколення своїх Соколів та голові Качмареви. Дохід з фестину — около 400 зол. призначено на будову власного дому. Славно, дрогоївські Други! Працюйте дальше в згоді, ладі і карности і покажіть цілій Галицькій Волости, що Вас не розєднають партійні порахунки і що Жовтоблакитний Прапор Вам найдорощий. Гаразд!

З Польщі і про Польщу

Польський сойм збереся на сесію при кінци жовтня. В тій справі відбув нараду премієр Бартель з маршалком Дашинським. Тому, що на цій сесії бажає уряд перевести зміну конституції, вже знову часописи розписуються про ті зміни. Дотепер зголошено аж 11 проєктів цеї зміни. Є в чім вибирати! — В заграничній польській політиці не повелося так, як цего бажали собі польські ґазетярі. А саме заповідали польські ґазети, що Союз Народів найменше повісить литовського премієра Вальдемараса за те, що не погодився з Польщею. Але Союз Народів, так як старий, немічний дідуньо, вислухав жалі Залеського і Вальдамараса тай мовчав. Врешті вибрав еспанського делеґата, щоби на грудневій сесії Ради Союзу зложив рапорт про польсько литовський спір. Так отже з великої хмари впав малий дощ. — Тепер розлютилися польські ґазети на французького міністра справ закордонних Бріяна. Причина цего така: Отсе в Женеві розпочалися переговори між Німеччиною а Францією в справі опорожнення німецького краю над рікою Рейном від чужого (французького, аґлійського і бельґійського) війська. До цих переговорів запросив Бріян Анґлію, Італію, Бельґію і Японію. Польські політики чуються ображені, що Бріян злегковажив собі Польщу і тому польські ґазети гостро нападають на Бріяна, дорікаючи йому, що легковажить Польщу. — У Варшаві зачались німецько-польські переговори в справі торговельного договору між Польщею а Німеччиною. Вже 4 рази відбувались такі переговори і за кождим разом розбивались. Польські ґазети сподіються, що аж тепер переговори щасливо покінчаться і Польща зачне торгувати з Німеччиною. Побачимо!

Що чувати в світі?

Большевики розпочали маґазинувати збіже, але це йде дуже пиняво. Дві орґанізації: одна державна, що називається „Союзхліб“ і друга кооперативна „Хлібсоюз“ навипередки забігають о ласку селян — одна і друга хоче як найбільше закупити збіжа та замаґазинувати його. А тимчасом селяни ані одній ані другій не вірять і збіжа не хотять запівдармо продавати. І хоча обі спілки розсилають хмари аґентів, які обіцяють селянам грушки на вербі — то урядовий часопис „Известія“ нарікає, що в маґазинах пусто. Дійшло до такого, що большевики обіцяли нагороду для тих селян, що до першого вересня доставлять збіже: 15 коп. за кождий пуд. Але мимо цього селяни тільки дуже нерадо продають збіже. І так в окрузі Дніпропетровськім зсипано до шпихлірів доси всього 226 тон (2260 кірців) збіжа — годі, як тамтого року вже в цей час було в маґазинах чотири рази більше його. В окрузі Самарськім над Волгою доси зсипано всього 30 тон (300 кірців) збіжа т. є. тисячну часть того, що задумували большевики мати під ключем. У деяких знову округах зсипувати збіже неможливо через те, що шпихлірі находяться в дуже поганому стані і требаб було перш усього перевести направи в них. „Союзхліб“ і „Хлібсоюз“ тимчасом сваряться. „Хлібсоюз“ обіцяє, що в зимі роздаватиме матерію, обуває і залізні товарі тільки тим селянам, що продадуть збіже до його складів. Зноваж державою попираний „Союзхліб“ обіцяє найвищу ціну та ще нагороди за довіз збіжа до нього. І буває иноді таке, що аґенти одного і другого товариства, стрінувшись в одному селі починають сварку і бійку. А селянин дивиться, як „товариші“ водяться за чуба, збіжа не продає і сміється в кулак. Большевицькі ґазети кричать, що буде біда, як не замаґазинується відповідної скількости збіжа для міст, та селянам це байдуже.

Німеччина зажадала рішучо від Франції, щоб забрала своє військо з надренського краю, яке живе там на кошт Німеччини. Франція не похочувала, але врешті постановила торгуватись з Німцями, т.є. за те, що забере звідтам військо, домагається від Німеччини, щоб переняла часть французького довгу в Америці. В тій цілі скликала Франція на нараду представників Анґлії, Італії, Бельґії і Японії і вони в Женеві разом з німецьким канцлером радять, як полагодити домагання Німеччини з одної сторони — а домагання Франції з другої сторони. Кажуть, що французький мін. справ закорд. Бріян виголосив на Союзі Народів остру промову проти Німеччини, щоб залякати німецьких політиків і зробити їх потульними супроти домагань Франції. (Про цю промову пишемо на иншім місці). Та Німеччина рішучо домагається, щоб Франція забрала своє військо і мабуть таки поставить на своїм, бо має силу. А хто має силу, той в політиці виграє.

ІВАН МАРКІВ.

Непохитна.

(Докінчення).

V.

Одинацять місяців минуло від шлюбу Касі з Василем. Добра там не було. Василь розпився, не хотів робити, продавав, що під руки попало. Аж на дванацятому місяці тяжко побив він Касю, не пощадив її родичів; вечером вивів коня зі стайні, продав у місті, гроші пропив і до села не показувався. Кася, легше відотхнула. І за конем не жалувала, добре, що ворог з хати вступився. Працювала і за себе і за чоловіка. Косила, возила, молотила. Її родичі погодилися з думкою, що нема з Василя потіхи, а хто винен, що він манівцями пішов, докладно не знали. Люде пробовкували, що Кася з Паньком сходиться, але вони не прослідили.

— Скажи, старий, чому Василь хати не держиться? Таж з Касею і не сваряться.

— Або я знаю? Понадуваються мов сови, і слова до себе не заговорять. Занапастили ми долю дитині. І маєток на чорта здався.

По кількох тижнях прийшов Василь. Заїхав фірою до Краяків, забрав скриню, подушку, господарські наряди, взагалі все, що привіз був на нове господарство. Переїхав до своєї хати. Жив сам як пустельник, або йшов до коршми пити.

Коли попродав полотна, кожухи взявся до торговлі: купував сіно, возив до міста, їв добре, пив ще ліпше. Люде оповідали, що знайшов собі вдовичку і почав з нею жити. В його хаті нічого не лишилось. Навіть вікна хтось повибивав. Наконець продав хату, а що син вдовиці, до котрої Василь був пристав, прийшов у ночі і тяжко його побив, — Василь в сусіда поселився. Помагав йому в роботі, навіть гарний з нього робітник був...

На весні в гарний святочний день вигнав Панько пасти коня під ліс. Закурив цигарку і ляг на мягку траву. Лісом нісся якийсь дивний шум, а від нього хотілося кричати, скакати, змагатись з могутніми деревами, як се парубки чинять, коли почують перший гуркіт грому: трясуть деревиною, щоби були сильні як вона ціпко землі держиться. Панько вслухувався в щебет птах, що одушевляли ліс, надавали йому життя. Пригадав собі Касю. Що вона тепер робить?

Вечером з Касею за оборогом стояв.

— По правді, Паньку, любиш ти мене?

— От питання! Якби ти знала, що в мені діється. Я смерть собі хочу зробити.

— Смерть? Ов, а то чому?

— Чому? Але ти нині якась дивна. Чи з мене кепкуєш?

— Ні, Паньку, я така, як була. Не хотіла я з тобою зустрічатись, бо пощо старе наново зачинати? Як би ти мене так дуже любив, то прийшовби колись вечером хоч на слово-два.

— Нащо мають люди язиками папляти?

— Як людських воріт не позапираєш, так і їх язиків. Мені люде байдуже. Я не боюся.

— Часом і небоя вовки зїдять.

— Заслиненого.

Дивилась на нього збентежено а потім зачала знова:

— Бачиш, Паньку, сама я. Всі гузя на мене. А в мені є якась жажда, щось мене палить, до чогось пре.

Вона змовкла, але зараз зашепотіла:

— Коби я матірю була, коби я потішеньку мала. Розумієш?

— Ти-ж Васильова жінка.

— Знов з тим виїзджаєш? Батьком моєї дитини він не буде. Я одного тебе люблю...

— А гріх?

— Господи! Чи гріхом було би матірню любов на дитину пролити? Ей, Паньку, Паньку. Чомуж я так за дитиною бацую! Хібаж то злий дух так у мені впелішився? Гріх мені лиши. Вимовлю прошеннє у Бога.

— А до суду не заскаржиш?

Немов батогом її оперезав:

— Жалую, що з тобою таку розмову почала. Але пропало. Та знай, що і тобі на шию не буду накидатися. Не жебрачка я. Бувай здоров, Паньку!

VI.

Село шептало, село шуміло, село гуділо: Краякова Кася помарніла, лице натяглося, плями на ньому виступили. Безвстидниця! Вже така, а ще до церкви ходить. З Василя у коршмі сміються: „Рихтуй, Василю, гроші на хрестини“.

— Будуть, бігме будуть. Справлю хрестини, аж на десятім селі почують. Кусень поля продам, а хрестини справлю.

— Котрий кусень продаш? Хіба жінки о дозвіл попросиш, бо ти їй усьо записав.

— Спімнете, люде, моє слово, що голосний буде дзвінок. Ось так: хоче копелюків плодити, вільно їй, але мені з ґрунту має списатися. А ні, — якось буде!

Хрестини справляли, але не гучні, а тихі. Василя тоді в селі не було: пішов до Борислава на роботу. Довідався, що дитина на його імя записана, подав справу у суд. Спершу домагався, щоби Кася від поля відписалася, опісля жадав розводу. Справа тяглася. Василь грозив, що справу зробить. Творився гріх і молитва Касі не могла якось у Бога прощення допроситися. Панько зник із села і місяцями не показувався. Аж Касі доповіли, що гарно вбраний ходив він по місті і говорив одному зі свого села, що прийде на празник до Східниці. Кася пішла і собі на празник.

Люде повиходили з церкви. Кася шукала Панька і побачила, як ішов із якоюсь дівчиною. Приступила д'ньому і за руку взяла:

— Паньку, додому йди!

— А ти чого хочеш?

— Кажу тобі, марш додому! Як смієш із другою ходити?

Довкола гамір і столковисько. Сотки очей на них дивляться.

— А диви, дівка парібка зачіпає!

— Шпурни від себе, щоби аж ногами накрилася!

— За що? Він з нею діти має. Тепер хоче другу з дороги звести.

Панько вдарив Касю в лице, а сам скрився в натовпі. З затисненими зубами прийшла вона додому.

VII.

Сидів на постелі, а мухи біля нього роєм літали, сідали на голову, руки. Не відганяв, наче погодився з тим, що не треба відганяти. Шия у нього вигнута вперед, на голові стежка лисини в наїженому волосю, мов перекіс, викошений у буйній траві. Історія його життя була рівчаками списана на тварі. Водив блудно очима по хаті, або в одно місце задивлявся. Голова хиталася в такт віддиху і тим давала знати, що в ньому тліє ще іскорка життя. Одна нога була простягнута, другої не було. Біля неї лежала на постелі протеза, на столі суха булка і шклянка молока. На лавці сиділа не стара ще жінка, святочно вбрана. Чоло блищало, очі клеїлися. То привезена зі сусідного села лікарка, що мала Стефана Краяка уздоровити.

Парашка поралась біля печі, Кася чесала гарного чотирилітного хлопчика.

— А де в вас розум був? Коли вже чоловік гине, а ви аж тоді по мене післали?

— Часу не було. То до дохторів їздилося, то робота в полі. Я давно хотіла вас привезти.

— Ага, до дохторів! Ну, маєте! Ось як вилічили! Поперекручувались у чоловіку тельбухи, утроба під серце підсадилася, — і смерть готова! Хто таке видів! На початку була би я дала раду!

— Але Бог може чудо показати. Рубайте когутиків, юшки давайте пити; маса ні, бо в трунку не фляґує.

— Рубала я курий, вино давала, а він всьо — за вибаченем — верне.

— Та як не вернути!

Лікарка наляла келішок горівки, — випила і долонею уста обтерла.

— Сама нога ще не дуже тому винна, — жиють люде і без двох, але ось де причина гризоти!

— І Парашка на Касю показала. Світ обійдіть, а такого покаяння не знайдете. Затроїла світ собі, мені, старого над гріб привела, неславу на мене і на мою фамелію пустила! Як ока в голові я її пильнувала, в молоці купала, а вона до чого мене привела. Добра її я хотіла, богачкою думала вчинити, а нині? Ох, горе!

— Добра ви мені хотіли?

— Замовкни, кажу!

Хлопчина пригорнувся до матери й обняв її руками.

VIII.

Старий Краяк небаром помер. На похорон прийшов Василь, а всі люде тому дивувалися. Говорили, що може тепер прийде жити до шлюбної жінки і зачне ґаздувати. Але Кася не хотіла його й на очі бачити. Працювала сама.

— Звідки у тої жінки стільки сили набирається? — питалися люде.

— Але-ж бо й робітна. Як буряну набере, то й хлоп того не занісби.

— Що з того! Двом хлопам світ завязала. Ні в кут, ні в двері. Панько не може з другою женитися, бо дитину з нею має.

— То натура!

— От найби з ґрунту списалась, мала би спокій. З Васильом небезпечно собі тепер заходити.

— Всі люде дивуються, чому вона при своїм обстоює і не списується. І так вона його не вживає, на чім же їй залежить?

— Може й ліпше, що не списується. Василь зараз йому очі промивби. А так хоч на старість буде шмат поля мати. Колись мусить його в руки дістати.

IX.

В осени одного дня одержала

Французький міністер спр. зак. Бріян виголосив на засіданню Союзу Народів за дерчисту промову проти Німеччини, закидаючи їй, що вона маючи около 100.000 офіцерів, може кождої хвилі змобілізувати величезну армію з вишколених вояків, що брали участь у всесвітній війні. Ця промова була великою несподіванкою, бо дотепер Бріян супроти Німеччини завжди виступав помірковано і всюди повторяв, що Франція бажає згоди з Німеччиною. Не дивниця, що промова Бріяна викликала велике обурення в Німеччині. Здавалося, що всякі дотеперішні змагання погодити обі держави, не то що остануть без наслідків, але ще глубший провал повстане між ними. Пізнав і Бріян, що задалеко загнався і став оправдуватися, що нібито його промову кепско толкують, бо він завжди був і буде прихильником німецько французької згоди, а опісля розпочав з Німцями переговори, під якими умовами може Франція забрати своє військо з Надренії. Таке поведення Бріяна є загадкою і політики голову ломлять собі, що то сталось з Бріяном — став гаркати на Німців, а опісля взяв хвіст під себе. Одні кажуть, що Бріян вже старий і часто забувається, що говорить, особливо коли випє трохи більше міцного вина. Другі кажуть, що Бріян хотів тою протинімецькою промовою успокоїти Польщу і її міністра Залеського, котрого не запросив на переговори в справі Надренії. Та мабуть мають слушність ті, котрі кажуть, що Бріян перед переговорами хотів Німців збентежити, щоб вони не противились домаганням Франції при переговорах. Але показалось, що Німці не даються залякати і тому Бріян зараз таки на другий день зачав оправдуватися і вигладжувати свою промову. Хитрі ті дипльомати!

Америка, яка була розлютилася на англійсько-французький договір про зброєння на морі, вже успокоїлася. А то тому, що Америка має Францію і Англію у своїх руках, головно через те, що обі ті держави винні Америці грубі-грубі міліярди, а Англія підписала навіть заяву, що на протязі 60 літ буде сплачувати свої довги. Франція має трохи менше довгів, як Англія, але за те може легко Америка підірвати вартість її франка. Добре то казав у свойому часі Льойд Джордж: „Війну виграє той, хто матиме найбільше золотих куль“, т. є гроший. І тепер сама Англія переконується, що правду говорив Л. Джордж. Америка побиває Англію і Францію. Президент Кулідж заявив, що Америка мусить вибудувати таку фльоту, як фльота Англії і Франції разом. І треба сподіватися, що Англія і Франція підуть до Америки сповідатися з того свого гріху, а хто знає навіть, чи не приймуть на себе якоїсь покути.

Югославія лагодиться обходити 10-ліття своєї держави, а тимчасом приходиться святкувати його в дуже непригожих обставинах. Серби нетто що не погодилися досі з Хорватами — але навіть боротьба між ними загострилася. Останними часами провідники хорватської опозиції, Прібіцевич і Мачек, скликали до Любляни, столиці Словінців зїзд своїх партій і тим самим зазначили, що з ними і Словінці йдуть разом. В столиці Югославії Білгороді сербські партії можеб поволи і схилялися до згоди. Так щож? Мачек заявив ґазетярям, що Хорватів тепер не задоволить навіть розвязаннє теперішного сойму і розписаннє нових виборів. Хорвати домагаються такої зміни конституції, щоб оба народи т. є. і Серби і Хорвати були однаково трактовані і тільки оте місце в конституції, де кажеться про те, що Югославія є королівством з дідичним королем — повинно остати незміненим. Ненависть обох народів зросла так дуже, що почали собі робити пакости, підпалювати будівлі народні і тд. Що більше: Хорвати вислали навіть на Міжпарляментарну Унію двох своїх представників і ті заявили перед цілим світом, що білгородський парлямент не має права заступати Хорватів. За той острий крик Серби вже таки дуже розлютилися на Хорватів. Вони хотіли, щоб непорозуміннє між Хорватами а Сербами не вилазило перед цілий світ і приказали Мачека віддати під суд за зраду держави. Одночасно премієр міністрів Корошец заявив, що він не буде більше панькатися з Хорватами і якщо так далі вони поступатимуть — то він возьметься до них остро. Чи злякаються цього Хорвати — побачимо.

Турецький диктатор Кемаль-паша творить з Туреччини европейську державу. Не досить, що досі казав порозпускати гареми, дозволив жінкам носити легкі одяги і працювати в урядах і навіть релігію позмінював — але отсе тепер пішов у своїм цівілізованню Туреччини ще дальше. Хоче завести у себе европейську азбуку і письмо замість дотеперішного, дуже трудного турецького. Ба, що більше! Навіть блуди европейських народів пересаджує Кемаль в Туреччині. На приклад: Доси Коран (свята книга Магометан) забороняла всім Туркам уживати вина і взагалі усіх горячих напитків. Кемаль паша надивившись, як „культурна“ Европа пє, задумав і собі розвеселити своїх підданих „сивушкою“. Отже скликав визначних своїх політиків, розказав про свій плян і сам перший вихилив чарку за добробут Туреччини. Правда, дуже обурені були за це на Кемаль-пашу Турки — але тепер, закушавши вина уже нічого не кажуть. І так то Кемаль-паша на всі боки цивілізує Туреччину.

З ЦИМ ЧИСЛОМ висилаємо чеки почтової каси щадничої і просимо ними найдальше до кінця вересня надіслати передплату до кінця року в квоті **3 зл.** Хто не надішле на час передплати, тому здержиться висилку з початком жовтня.

ВІЗЛЯ БАЛЬЗАМ НА МОЗОЛІ усуває певно без болів стверднілі нагніти відтиски, згрубілі нарости та бородавки. Вирібка: **И. Машевського** АПТИКА під ЗВІЗДОЮ Перемишль, вул. Францішканська 24 При тійже аптиці **ДРОҐЕРІЯ.** Замовлення з провінції виконується відворотно. Проситься добре уважати на адрес.

Новинки.

ОТСИМ подаємо до ласкавого відома Всеч. Духовенству і Парохіянам письмо, яке ми одержали від гр. кат. уряду парохіяльного в Опірці:

„Дзвони“, які нам прислала фірма **„Достава“ у Львові, Домініканська ії.** чудові! Артистично викінчені, голос милий, донеслий, а при тім найчистійша гармонійна згідність. Дзвонами, які одержала парохія Опорець, побила фірма „ДОСТАВА“ всі прочі фірми на цілій лінії. Люди зі сусідних і дальших сіл приходять оглядати ті дзвони і не можуть налюбуватись їх гармонійним зіставленням.

На лінії Бескид — Опорець по Стрий не находив я таких дзвонів, що стверджують не лишень наші мужики, але й духовна і світська інтеліґенція.

Тому в імени цілої парохії і громади складаю Вп. Дирекції „ДОСТАВИ“ щиру подяку за труд і старання. Наша парохія дістала цінну окрасу Церкви села і цілої Верховини. — З високим поважанням гр. кат. Уряд Парохіяльний в Опірці, дня 13. вересня 1928.

о. Л. Юхнович.

ПОМИСЛОВИЙ МАНТІЙ. В Щеціні недавно арештували чоловіка, який дуже хитрим способом мантив від людей гроші. Він що кілька днів калічив собі ноги і накидався на ріжних господарів за те, що нібито покусали його пси тих господарів. Налякані люди платили йому добрі гроші, щоб тільки не подавав їх до суду, а помисловий мантій збирав грошики, аж поки не прилапала його поліція.

СМЕРТЬ НА ГРОБІ БАТЬКА. У Франції в Сан-Етіян мешкав маляр Павло Пурейон, якому недавно помер батько. Син часто ходив на гріб батька і молився за його душу. Недавно припадала річниця смерти батька і Пурейон, як звичайно, пішов на його гріб. Та нагло зірвалася буря. Грім вдарив в сина, що молився схилений над гробом — і вбив його на місці.

БИК В ГОТЕЛІ. Один різник вів через місто Ґільден в Австрії дволітного бика. Нагло надїхав самохід і перестрашений бик вирвався з рук властителя і впав до одного готелю. Там вискочив він сходами на перший поверх. В готелі настав крик. Люди позамикалися в помешканнях. Надїхала сторожа вогнева і через вікна поздіймала людий. Розшалілого бика ледви випровадили з готелю, але і на вулиці він так завзято опирався, що мусіли його застрілити.

НЕ ТРАТЬТЕ НАДІЇ! В часі світової війни загинуло богато людий так, що і досі нема про них ніякої чутки. Та от вернув до Варшовиць у Великопольщі оден бувший вояк німецької армії, що дотепер перебував на Сибірі. Він оповідає, що недавно відіслали большевики цілий транспорт людий з Сибіру, бувших полонених. Богато між ними є таких, що певне вже мали їх за неживих. Тому й не треба тратити надії, бо може дехто з тих, що їх уважають за пропавших, ще вернути домів.

ВИГОЙДАЛАСЯ. У Кальварії підчас відпусту були гойдалки і люди гойдалися. Та мабуть ніхто не гойдався так завзято, як Настя Риневичівна, яка випала з з гойдалки і так нещасливо впала на землю, що стритила мову. Помимо ратунку лікарів Риневичівна не говорить. Оце вже другий страшний випадок в Кальварії. Про перший, як то втопилася баба — ми писали.

ЧВОРАКИ. У бідного селянина Ясінського в Висушці пов. Борщів сталася незвичайна подія: жінка Ясінського вродила чвораків, двох хлопців і дві дівчині. З тої нагоди „Слово Польське“ підчеркує животність польського народу, та пропонує державі, щоби займилася вихованням усіх чотирох дітий, які для Ясінського будуть важким тягарем.

ДОБРИЙ СЕКРЕТАР! В Михалевичах, пов. Рудки вибух оноді пожар на обійстю Йосифа Вільчинського, якого жертвою впала стодола, оборіг і машини рільничі. Як потім показалося, підпалу доконав секретар громади, також на прізвище Йосиф Вільчинський, що здавна мав жаль до свого товариша. Оба вони старалися о одну і ту саму дівчину і коли та не подобала собі „пана писара“ — то він в той спосіб хотів пімститися на противнику. „Пана секретара“ арештовано.

САМОВБІЙСТВО З БРАКУ ПРАЦІ. Недалеко Медики кинувся під колеса ідучого поїзду Іван Урядовський. Як потім вияснилося з позіставленого самовбійником листа — кинувся він під поїзд длятого, що вже від пів року не міг найти праці і жив у страшній нужді.

ЖАХЛИВА СМЕРТЬ. В загороді Михайла Мельниченка з Ясенова пов. Жидачів вибух пожар, від якого згорів дім. Підчас ратування річий з огню жінка Михайла, Павліна, находячись в повній диму комнаті стратила нагло память. Заки завважили брак її та почали ратунок, Павліна спеклася живцем на вуголь.

КРІВАВЕ ВЕСІЛЛЯ. На весіллю Росяковської в Тернополі гості так розбавилися, що з великої втіхи парубок Ляврен пробив ножем парубка Дебельського, а приятель тогож Шот, стаючи в обороні товариша, пробив Ляврена. Обірвалося при тому і третому парубкови Людвичукови, який одержав кілька менших ран. Веселі гості просто з весілля поїхали до шпиталю, а звідси поїдуть просто за крати.

ПІДПАЛЯЧ. Аксентій Притуляк з Угриниковець пов. Заліщики ненавидів свого ворога Василя Чухрая і все хотів на ньому пімститися за якісь „свої справи“. Якось в ночі пхнув йому клубок тлючих шмат під стріху, в тій надії, що Чухрай піде з вогнем. На щастя люди, що йшли попри хату Чухрая завважили дим, не допустили до вогню, а Притулька замкнули до Іванової хати.

МИШ НА КОНЦЕРТІ. В Льондону Кінс-Гел відбувався величезний концерт при набитій у щерть салі. Підчас концерту на салі зявилася маленька миш між кріслами. Деякі пані з приводу цього наробили писку та крику, а решта людий не знаючи о що ходить кинулися до дверий. Настало страшне замішання і переполох і підчас цього богато жінок зімліло. Врешті котрийсь „з відважнійших“ убив миш і перерваний концерт розпочато далі. Люди ледви успокоїлися.

ДІЯМЕНТИ В БАРАБОЛІ. Хтось мігби думати, що діяменти переховують великі золотарські склепи у прегарних скринках під богатьома замками. Та так воно не є. Діямент має ту прикмету, що в теплі чи на світлі тратить він блеск і крушиться і нераз бувають випадки, що в копальні найдуть прегарний діямент — а як витягнуть його на соняшне світло, він в моменті розсипається в порох або розпадається на маленькі кусні. Щоби хоронити добре діямент, відкрили золотарі, що він найкраще почуває себе у бараболі в середині, де має і холод і вогкість. Через те — правда — варталоб бути у пивниці якого золотника і позичити собі з пять-шість бараболь...

КОРОВЛЯЧИЙ ЦВИНТАР. В північній Америці в Норт-Еастон находиться господарська стація для годівлі расової худоби. Властителі її дотепер стали звісними зі славних молочих коров, які одержують завжди нагороди на світових виставах. З коровами тими обходяться дуже лагідно і навіть під старість не продають їх на мясо, а корови гинуть природною смертю. Їх ховають на осібному цвинтареви, де окрім цього кожда корова дістає камяний нагробник з написю про „небішку“.

ЧЕСНИЙ ГЕРШТ ЗБУЇВ. До хати залізничика Чайківського під Варшавою вдерлося чотирох замаскованих збуїв, які повязали усіх домашних та почали рабувати все, що попало під руки бандитам. Коли вже позабирали те, що представляло яку-таку вартість, оден з бандитів, побачивши молодих дівчат почав кликати товаришів, щоб ті їх знасилували. Цьому спротивився однак провідник збуїв. Між ним а рештою збуїв прийшло до сварки, а опісля і до бійки, підчас якої сильний гершт повикидав своїх кумпанів за двері. Після цього збуї повтікали.

ВІД ШЛЮБУ ЗА ВУХО. А американському місті Ґрімбай жиє собі родина на прізвище Льоґан. В родині тій є одинак син, якому минає 21 літ, але з ним батьки так поводяться, якби він мав 10 літ. Одного кроку не можна йому зробити без відома родичів. Та видно не дуже пильнували батьки свого синочка, бо він запізнався з якоюсь панною і мав брати навіть шлюб з нею — а все в тайні перед родичами. Та найшовся якийсь „добрий колеґа“, що в сам час, як відбувався шлюб дав знати про те мамі молодого. Та влетіла, як вихор, до костела, вхопила сина за вухо і зі словами: „А ти смаркачу!“ — випровадила його з костела. На вид цього гості дарма що це було в костелі, бухнули сміхом а молода зімліла.

БУНТ ДІТЕЙ. Большевицькі часописи доносять про новий бунт дітей в Одесі. Двіста малих вихованків сирітського захисту зажадало від настоятелів кращого харчу та постелі. Коли їм цего не дали, діти кинулися на них, побили їх каміннєм і палками, а опісля цього поломали всі меблі і повибивали вікна. Ще й на кінець будинок підпалили. Які будуть громадяни з цих дітий, що переходять большевицьке виховання — не важко собі уявити.

Ціни збіжжа: Пшениця двірська 44·75—45·57, пшениця селянська 43·25—44·25, жито галицьке 33·75—34·75, ячмінь галицький броварняний 36·00—37·00, ячмінь на мливо 27·25—28·25, ячмінь пастівний 35·50—36·25.

Руханково-пожарне товариство „Луг“ в Перемишлі улаштовує в неділю 23. вересня 1928 на площі „Спортового Стадіону“ при ул. Сяніцькій „ЛУГОВЕ СВЯТО“ при співучасти дооколичних Лугових товариств. Програма подана в афішах. Початок о год 2. пополудні. Свято відбудеться без огляду на погоду.

Ґінекольоґ
Др. З. ДІЯМАНТ
повернув і ординує як передтим Перемишль, Дворського 42.

Адвокат
Др. Микола Рибак
веде адвокатську канцелярію в Перемишлі при ул. Пілсудського 1. в льокали канцелярії бл. п. дра Т. Кормоша.

ДЕНТИСТ
Мед. Др. СТЕПАН ДМОХОВСЬКИЙ
б. лікар Поліклініки у Берліні
Перемишль, Колійова 1.
Усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична.
Спеціялістичне лічення осіб вразливих і нервових.

Домагайтесь найдобірнійших папірців до курення
„КАЛИНА“
з фабрики кооперативи „Будучність“ в Тернополі.

ЖАДАЙТЕ у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики „ЦЕНТРОСОЮЗ“

ЖАДАЙТЕ І УЖИВАЙТЕ одиноку найліпшу і своєрідну
ПАСТУ ДО ОБУВИ
ЕЛЕҐАНТ
О. Левицької і Ски.
Львів, Кордецького 51.

Кася візвання з окружного суду на остаточну розправу. Як раз на тиждень перед терміном захорувала її мала дівчинка, а день перед розправою померла. Завтра і похорон і розправа...

Убрала Кася донечку, положила на лавицю, замовила похорон, а сама в дорогу вечером вибралась. Місто далеко, цілу ніч треба йти. Взяла ще раз мертву дитину з лавиці, притиснула до грудей, поцілувала і в дорогу. Ніч проковтнула її враз із горем.

Та справа в суді і тим разом була відложена. Не явився Василь і котрісь ще свідки.

У великий піст ішли жінки на друге село бити олій. Як була в олійниці глота, то вони пізно в ночі вертали. Пішла і Кася з сімям. Ішла попри коршму. В ній сидів Василь і через вікно бачив.

— Ага! Добре! Дай, жиде, горівки.

Усіх частував:

— Знайте, люде, що я за чоловік. Хробачка не розтопчу, бо кождому житє миле. Миле воно було й мені, та не тепер. У когось я за свою кривду впімнуся.

Напився. Велів і в фляшку ще налляти. Пив ще і закусував, балакав, був раз смутний, раз веселий. Пачку тютюну докурював. Потім побіг додому і небаром ішов із „руксаком“ за плечами.

Смеркало. Сонце кріваво заходило і студенний вітер потягав. Зима ще ціпко землі держалася, сніг лежав не рушений. Скритий за смерекою сидів Василь і ждав. Дивися пильно, хто дорогою переходить. Ішло три жінки, а потім ще дві, але Кася не йшла. Тим ліпше! Аж тепер він сам справу зробить. Ліпше від усіх судів. Вона його зруйвала, вона тому винна, що став він жебраком, волоцюгою, собакою. Вона собі з другим дітий пошукала, а його?

Василь витяг з „руксака“ сокиру і положив біля себе. З фляшчини напився горівки і часником закусив. Знов на дорогу глянув... Або чорт з нею! Кинути все, піти до теплої коршми і загрітися. Що йому з того прийде?

Скрутив циґарку й закурив.

Раптом долетів до нього скрип снігу. Хтось дорогою йде. Каська! Несе макух і бляшанку з олієм. Перескочив рів.

— Гов! То ти, Касю?

— Я. Чого хочете від мене!?

— Хочете? Хіба ти не знаєш, хто я?

— Геть з дороги!

— Ні, тепер ми розсудимося!

Хотіла боронитися, хотіла крикнути, та крик урвався.

— Тихо! На тобі мішок! На тобі Панька!

Гепнула раз сокира, гепнула двічі.

Над тілом, що мов колода валялось на землі.

— — — — — — — — —

А на другий день село знов гуділо:

— Дурна баба, молодого запрагнула.

— Одному в церкві присягала, а з другим водилася.

Аби на свому поставити!

— Непохитна була!

ПОЛЬСЬКІ ЗАВЕДЕННЯ ЦИНКОВОГО ПРОМИСЛУ С. А.

в БЕНДЗІНІ — Відділ фабричний в Крулевській Гуті (Em. Schirokauer)

Телеф. ч. 80 і 501.
Рік заложення 1899.
Бічниця власна.

СКЛАДИ КОНСИҐНАЦІЙНІ: ВАРШАВА, Залізна Брама ч. 2, — КРАКІВ, Дайвур ч. 10, ЛЬВІВ, Вольносць ч. 2, СТАНИСЛАВІВ, Галицька 8. Ґенеральне заступство на експорт, Відень, VII 2, Neustiftgasse Nr. 3.

Фабрикація залізних блях поцинкованих. Вальцівня цинкової бляхи, фабрика діркованих блях. Бубни залізні поцинковані. Скрині до вугля і на відпадки. Рури, коліна патентовані, дверцята до печей і т. п.
Продукція річна 24.000 тон (в тім експорт 8.000 тон).

Надіслане.

Уневажнюється військову книжочку видану через П. К. У. в Перемишлі Йосифові Цимбалі уродж. в р. 1897 в Волчі дол. повіт Добромиль.

Хто на провінції або на периферії міста видержавить 1—3 морґову реальність з 1—3 кімнатною хатою (опущену можу своїм коштом невелику направу перепровадити). Зголошення до Адмін. „Укр. Гол." з поданнем чиншу за весь час під знаком: „Працьовитий".

Школа музична Евстахії Петерсової приймає вписи на рік шкільний 1928/29 в вересни від год. 3. до 5. пополудни.
ОПЛАТА: вписове 10 зл.
фортепян курс I. 20 зл.
„ курс II. 25 зл.
„ курс III. 30 зл.
Оплати на курсі скрипок 18 зл. Спів сольовий 25 зл. Лекції збірні співу сольов. 16 зол.

Інтеліґентна особа, що знається на веденню господарства і шиттю пошукує місця до заряду домом. Зголошення до Редакції.

Мирославе, старайся конечно в важній справі зі мною побачитись або напиши лист. Адреса: моє назвиско Poste restante Перемишль Dowód osobisty Nr. 116881 „Твій Будяк".

Загальні Збори членів Кружка Рідної Школи відбудуться в Лежайську о 15 год. дня 30 вересня ц. р. в домівці „Просвіти".

Прибутки Кружка за адм. рік 1927/28 виносили 2162·90 зл, витрати 842·69 зл, остала готівка 1320·21 зл.

Всіх заточенців просимо конче прибути. — *Старшина.*

Так тепер модні
Спортові
Сукні
з шовку
в дискретних
кольорах, - є
тоді практичні
коли раціонально
перуться.

НА щастя, жадна мудра жінка не каже прати звичайним милом спортових убрань. Не одна має якесь дивне довіря до коштовної хемічної пральні. Треба навчити усі пані що:

Одиноким незаводним середником є пранне в Lux-і,

бо Lux не тілько ідеально пере, але також забезпечує матерії від передчасного знищення. Дуже активна і при тім лагідна піна Lux'у реґенерує матеріяли і не сперає кольорів. Всякі перестарілі методи прання, полягаючі на форсовнім тертю і варенню, треба відкинути раз на все.

Та нова система прання делікатних матеріялів є одиноко незаводна.

Lux спродається всюди в ґранатових пуделках.

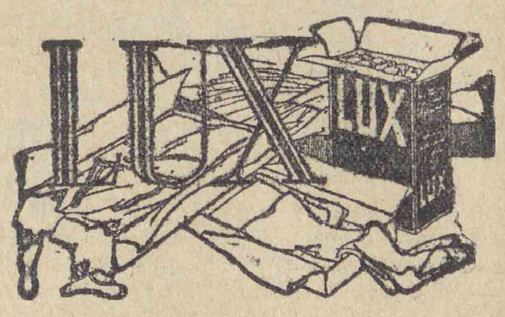

ПРОБКА ДАРОМ
КУПОН До фірми „Сунляйт" Спілка Акцийна, Скринка почтова 479. Головна Почта Варшава. — Прошу безплатно прислати мені пробний пакетик Lux, щоби вистарчило на пробне прання.
Імя і назвище _____
Адреса _____
U. H. 39. (Проситься виразно писати).

Lever Brothers Limited, Anglja.

L.P 44 3

Нас просять про поміщення слідуючого

ВИЯСНЕННЯ:

Перед війною на землях Польщі майже не було фабрик поцинкованої бляхи. Поцинковану бляху спроваджувано тоді з заграниці переважно з Чех, а найбільш знаною в Галичині була марка, так звана „Цешинська". Бляху цю спроваджувано до нас масово коло 500 ваґонів річно переважно для криття дахів, що було в перших роках по війні з браку свойого цинкового промислу конечністю хвилі.

В 1922 р. наша фірма розпочала в скромних розмірах продукувати поцинковану бляху, подаючи її на ринок під знаком „C. K. H. Król. Huta". Наша бляха, яка під оглядом якости і ціни не уступала заграничній, знаходила щораз більший збут у всіх дільницях Польщі. В міру зросту збуту побільшувано степенево продукцію і врешті в 1925 р. урухомили ми нову цинковню бляхи, де занятих є тепер коло 1000 робітників. Завдяки нашим заходам в напрямі усунення цього фабрикату, імпорт поцинкованої бляхи з Чех цілковито устав і зараз не тільки в краю покривають наші фабрики львину часть, але понадто експортуємо наш продукт до ріжних европейських і заморських країв в кількості коло 7000 тон річно.

Цього нашого поводження, осягненого кількалітнім трудом, позавидували нам деякі підприємці з залізного відділу і між иншими новоотвореними цинковнями повстала рівнож на Заблоцю під Краковом цинковня бляхи, заложена в 1925 р. через п. Кальмана Лібескінда, власника складу заліза в Кракові, вул. Страдом.

Конкуренції тій, для нас зрештою не страшній, не мали би нічого до закиду, колиб п. Лібескінд не послугувався средствами, які кожний признати мусить за щонайменше не властиві. — П. Лібескінд від самого початку видавав свою бляху під назвою „Polcynk". Бажаючи впровадити свій продукт в Сх. Галичині, закинув п. Лібескінд дотеперішню назву „Polcynk" і від кількох місяців шабльонує свою назву „Ciesz. Huta". Ціль зміни цеї назви є надто видима. П. Лібескінд знає дуже добре, що в памяті сільського населення в Галичині, яке не орієнтується в тих справах, остала ще здавна популярність поцинкованої цешинської бляхи (в Чехах) постановив отже ту несвідомість використати і спродає свій виріб, яко заграничний.

Оставляючи оцінку поступовання п. Лібескінда купецьким сферам, а також купуючим поцинковану бляху, заявляємо отцим, що поцинкованої цешинської бляхи ані також иншої заграничної до Польщі тепер не спроваджується. Шабльонування бляхи „Ciesz-Huta" має тільки на цілі впровадження купуючих в блуд, на що звертаємо увагу широкого загалу. Додаємо ще, що поступовання п. Лібескінда оцінив відповідно синдикат польських залізних гут, який під загрозою здержання достави чорної бляхи, візвав його до негайного усунення товарового знаку „Ciesz-Huta".

Прийміть Вп. Пане Редакторе вирази високого до Вас поважання

Польські Заведення Цинкового Промислу
Сп. Акц. в Бендзіні.

Др. Прийма Остап
орд. у Львові ул. Личаківська ч. 32. у внутрішних недугах. Просвітлення Рентґеном

Др. Р. Несторович
ординує в внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі при ул. Францішканській ч. 37|II (площа на брамі).

МАҐАЗИН ОБУВИ
Тома Лашкевич
ПЕРЕМИШЛЬ, ул. Владиче ч. 3.
поручає для шкільної молоді обуве заграничне, краєве, як також власного виробу, роблене на міру.

Похоронне Заведенне
„ВІЧНІСТЬ"
в Перемишлі, при ул. Снігурського ч. 9.
(бічна вул. Францішканської)
— напроти НАДІЇ —
Уряджує похорони від найдешевших до найвиставнійших по умірковaних цінах. Домовини власного виробу доставляється по приступних цінах.

БЮРО
ПРАВНОЇ ПОРАДИ
в справах
військових і поборових
Г. АВҐУСТИНА
пплк. в ст. сп., б. коменданта П. К. У.
Перемишль, ул. Дворського 14.
ПЕРЕПРОВАДЖУЄ РЕКЛЯМАЦІЇ, ВИЇЗДИ ЗАГРАНИЦЮ і т. п.

Друкується і від 15. серпня буде продаватися книжочка
„Про пересаджування збіжжа"
або 100 кірців збіжжа з моргa.
(Як приготовити поле, чим і як гноїти, коли сіяти росаду, коли і як пересаджувати, як доглядати пересадженого збіжжа, яких машин уживати, що коштує робота? і т. д.)
БОГАТО МАЛЮНКІВ! ЦІНА КНИЖОЧКИ 50 СОТИКІВ.
Висилаємо найменше 10 книжочок і лише за готівку! На пересилку треба долучити ще 90 сотиків, за почтовою післяплатою 1·50 зол.
СПІКА УКРАЇНСЬКИХ АҐРОНОМІВ у Львові, Собінського 28.

Спробуй а переконаєшся!!
„фосфоліна" до швидкого тучення свинь „фосфоліна"
побуджує апетит, зміцнює кости і протягом короткого часу прибуває на вазі подвійно. Почтова пачка 4½ кг. — 9 зол. висилає за післяплатою
В. Ґ. Мушинський, Перемишль, Францішканська 2
МАЛИЙ ВИДАТОК — КОРИСТЬ ПОДВІЙНА!

УВАГА
Не купуйте дзвонів по чужих фірмах, котрі Вас використовують, а в додатку дають Вам дзвони з лихої криці.
Найкращі, найтреваліщі, а крім того гармонійні і мельодійні дзвони дістанеться лише
в одинокій українській ліярні дзвонів
Михайла Брилинського
у Львові-Замарстинів ул. св. Михайла ч. 14.

„FOSFOR"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Lwów
BATOREGO 32. Telefon 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякальні
РЕФОРМФОСФАТИ: кістні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5 !!!
ТОМАСИНИ: „Кольомета" — „ЗВІЗДА" і инші краєві і заграничні
СОЛІ поташові і КАІНІТ — АЗОТНЯК — САЛІТРА (ХОЖОВСЬКА) амонові,
САЛІТРА хілійська і хожовська — СІРЧАН амоновий, ВАПНО навозове палене і мелене (97% CaO) ВАПНО будівляне. ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO і розп. P_2O_5.
Достава ваґоново і детайлічно по фабричних цінах і на найвигіднійших услівях кредитових

ПОРАДИ БЕЗПЛАТНО!
Погної на осінь
Сівалки, Молотілки, Трієри,
знамените камінне вугля на осінь
купуйте лише
в Спілці Українських Аґрономів
Кооператива у Львові, вул. Собіського 28.
НАЙЛІПШІ ВИРОБИ Число телефону 37—58.
НАЙНИЩІ ЦІНИ — НАЙДОГОДНІЙШІ СПЛАТИ.
ЦІННИК ДАРОМ!

Видавець і відвічальний редактор: Степан Навроцький

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.